

SLOVENSKI NAROD

iznaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inerati do 30 peti vrti a Din 2, do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3. veči inerati peti vrti Din 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebet. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7. // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190. // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovražnosti so se že pričele

V Siegfriedovi liniji je prišlo že snoči do prvih manjših spopadov — Angleška mornarica blokira Nemčijo — Prva angleška ladja potopljena

V četrtek dne 31. avgusta se je bližala politična napetost vihuncu. Prej ta dan je Nemčija zasedla z vojaštvom Slovaško in postavila ob poljski meji več divizij svoje vojske. Poljska pa je odgovorila na to s splošno mobilizacijo. Anglija in Francija sta se vedno delali za premirje. Časopisne agencije iz Londona, Rima, Pariza, Varšave in tudi iz Berlina so pošiljale v svet vesti, po katerih se je dalo sklepati, da ni še vse izgubljeno, kajti »stopovi« se niso spregovorili. Po varnostnih odredbah, evakuaciji, mobilizacijah in sličnih odredbah pa je bilo soditi, da se vprašanje vojne ne more več dolgo zavleči in da je položaj skrajno napet in resen.

Kako se bodo dogodki razvijali, je bilo že kolikor toliko jasno v četrtek zvečer, ko je nemška službena agencija DNB objavila besedilo zahtev nemške vlade, takozvanih 16 Hitlerjevih točk. Hitler je zahteval takojšnjo aneksijo Gdanska in plebišcit v koridorju. Kljub temu pa še nismo vedeli, na katero stran se bo nagnila tehtnica, ali bodo Poljaki popustili, ali bo popustila Nemčija. V petek zgodaj jutraj Poljaki odgovorili, da odklanjajo nemške zahteve.

Teh dogodkih se je položaj razpletel in razčistil s neverjetno naglico. V petek dne 1. septembra je kancelar Hitler na izredni seji nemškega državnega zbora napovedal, da se je odločil za oborožen spopad s Poljsko, obenem je slovesno proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji. Ves svet je zaprepal in v slutnji, da ni nobenega upanja več na mirno rešitev spora med Nemčijo in Poljsko, poslušal kancelarjev govor, ki je izjavil: Besede »kapitulacija« ne poznam. Vojna med Poljsko in Nemčijo se je brez vojne napovedi pričela. V petek jutraj je nemška vojska razvila vojaške operacije ob celotni poljsko-nemški in poljsko-slovaški meji. Poljska je zahtevala angleško pomoč.

»Ahtevala izvršitev poljsko-angleške zvezne vojaške pogodbe. Ob pričetku vojne na Poljskem je obenem svet s presenečenjem zvedel, da bo Italija v poljsko-nemški vojni nevtralna.

Medtem ko so grmili na Poljskem topovi

Je skozi temne oblake zastljal nov, a žal zadnji žarek upanja, ko je Mussolini postavil posredovalni predlog, naj se skliče konferenca Poljske in velesil. V tem trenutku kancelar Hitler ni mogel imeti več dvoma o tem, da sta Anglija in Francija v vsakem primeru pripravljene izpolniti svoje obveznosti do Poljske. V soboto dne 2. septembra je v lordski zbornici zunanji minister lord Halifax nedvoumno izjavil, da Anglija ne more sodelovati na konferenci, dokler nemška letala bombardirajo poljska mesta in dokler je nemška vojska na poljskem ozemlju. Anglija bo morala začeti z vojno, če se Nemci takoj ne umaknejo s Poljske.

V nedeljo jutraj ob 9. uri je angleški veleposlanik v Berlinu Henderson dobil naročilo, naj sporoči nemški vladi angleški ultimatum: Če do 11. ure nemška vlada ne da zadovoljivega odgovora na angleško noto, katero je Henderson dne 1. septembra izročil nemški vladi, se bo Anglija od 11. ure naprej smatrala v vojnem stanju z Nemčijo. V noti z dne 1. septembra je Anglija zahtevala, naj Nemčija takoj umakne svoje čete s poljskega ozemlja in preneha z vojaškimi operacijami proti Poljski. sicer bo Anglija brez oklevanja izvršila svoje obveznosti do Poljske.

Včeraj ob 11.15 je angleški ministrski predsednik Chamberlain v kratkem govoru, ki so ga prenašale vse svetovne radiopostaje, sporočil, da do 11. ure Nemčija ni ugodila angleškim zahtevam in je zato Anglija od tega trenutka v vojnem stanju z Nemčijo. Francoski veleposlanik v Berlinu je pa izročil ob 12.30 ultimativno noto, slično oni, ki jo je angleški veleposlanik Henderson izročil jutraj ob 9. uri nemškemu zunanjemu ministru. Kot na to ultimativno noto Francije je potekel ob 17. Ker je Nemčija na njo negativno odgovorila, je tudi Francija včeraj ob 17. ure naprej v vojnem stanju z Nemčijo. Snoči je napovedala vojno Nemčiji tudi Avstralija, sledili pa bodo tudi drugi angleški domonioni.

Nova Zelandija napovedala vojno Nemčiji

London, 4. sept. c. Nova Zelandija je napovedala vojno Nemčiji.

Nemci torpedirali angleški parnik

Na krovu je bilo 1400 potnikov, katerih usoda je neznana

LONDON, 4. sept. c. Angleška admiraliteta je bila obveščena, da je bila deva ob 4. uri približno 200 milj zapadno od Hebridskega otočja torpedirana angleška trgovska ladja »Athenia«. Eno uro pozneje je prišlo poročilo, da se ladja potapja. »Athenia« je imela na krovu 1400 potnikov, po večini takih, ki so bežali zaradi evropskih zapletitajev v Ameriko. Kakor javlja ameriško poslanstvo, je bilo na krovu 246 ameriških državljanov. Reševalnih priprav ima »Athenia« za 1800 oseb. Število žrtv trenutno še ni znano. »Athenia« je odplula iz Liverpoola v soboto zvečer in je imela na krovu tudi 1000 ton tovora.

WASHINGTON, 4. sept. c. V ameriških uradnih krogih dajejo glede potopitve angleške ladje »Athenia« sledeče informacije:

Ladja je odplula v petek iz Glasgowa v Liverpool, od tam pa v soboto preko Belfasta na poti v Kanado. Ovinek je napravila zato, da v vseh pristaniščih sprejme na krov kanadske in ameriške begunce. Kolikor je znano, ni imela na krovu niti municije niti orožja niti drugega vojnega materiala. Poleg že ugotovljenih 246 ameriških državljanov je sprejela, kakor se naknadno izve, še 65 Američanov na krov v Belfastu, tako da je bilo na ladji skupno 311 ameriških državljanov.

Poročila II. izdaje:

Posredovanje Italije v Berlinu in Londonu

Uradno poročilo italijanske vlade — Mussolini je skušal do zadnjega pridobiti Hitlerja za mirno rešitev

RIM, 4. septembra. br. Italijanska vlada je danes opoldne objavila uradni komunikate o posredovanju Italije v sedanjem konfliktu. V tem komunikatu ugotavlja med drugim:

Dne 2. septembra ob 10. dopoldne je italijanska vlada sporočila kancelarju Hitlerju, da bi se dal ves spor po njenem mnenju še vedno rešiti na mirnem način. Kancelar Hitler je odgovoril Mussoliniju, da ne želi vnaprej odkloniti italijanskega posredovanja, toda angleška in francoska akcija je med tem že zavzela ultimativni značaj.

Ob 14. uri istega dne je italijanska vlada sporočila to stališče kancelarju Hitlerja angleški in francoski vladi. Anglija in Francija sta se vedno dali pridržati odgovor glede možnosti posredovanja za mirno poravnavo, zahtevali pa sta kot pogoj, da mora Nemčija takoj ustaviti sovražnost napram Poljski in takoj umakniti svoje čete s poljskega ozemlja.

To je italijanska vlada takoj sporočila nemški vladi odnosno kancelarju Hitlerju z dostavkom, da preko tega ne more prevzeti nikake nove pobude za nadaljnje posredovanje.

Potniki in posadka razen dveh rešeni

Brodolomce je sprejel na krov parnik »Balkan«

London, 4. septembra. c. Po zadnjih poročilih je bilo pri torpediranju parnika »Athenia« ubitih pri eksploziji torpeda manjše število potnikov. Stevilo še ni točno ugotovljeno. Vsi ostali so bili z izjemo dveh rešeni.

London, 4. sept. AA. Reuter: Ministrstvo za informacije poroča, da je bil parnik »Athenia« torpediran 200 milj zapadno od Hebridov. Na parniku je bilo 1400 potnikov. Parnik je bil vpisan v registru v Glasgowu ter je pripadal »Atlantic Line«.

London, 4. sept. AA. Reuter: Rešili so čolni parnika »Athenia« so sprejeli

Proglas belgijskega kralja vojski

Bruselj, 4. sept. c. Kralj Leopold III je izdal danes progla na belgijsko vojsko, v kateri sporoča, da z današnjim dnem prevzema sam vrhovno poveljstvo celokupne oborožene sile Belgije. Kralj apelira na vojsake, naj v vsakem primeru store svojo dolžnost in se izkažejo vredne zaupanja, ki ga stavi nanje.

Egipt prekinil odnose z Nemčijo

Kairo, 4. sept. AA. Havas: Predsednik egiptске vlade Maher paša je izjavil, da Egipt na osnovi angleško-egiptske pogodbe prekinja diplomatske odnose z Nemčijo.

Odhod angleškega poslanstva iz Berlina

Berlin, 4. sept. c. Angleški veleposlanik Henderson skupno z osebami poslanstva je odpoval danes iz Nemčije z vlakom. V London je bilo sporočeno, da so vsi člani poslanstva zdravi.

Beneševa zahvala Chamberlainu

London, 4. sept. c. Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je poslal ministrskemu predsedniku Chamberlainu brzojavko.

Nemško svarilo tujim ladjam

Berlin, 4. sept. c. Nemške oblasti so davi po radiju objavile svarilo vsem ladjam, katerim so s točno navedbo zemljepisne lege sporočile, da so v trikotu med Holandsko in Dansko položene v Severnem morju mine.

Ves avtomobilski promet v Italiji ustavljen

Rim, 4. septembra. AA. Stefani. Nocoj o polnoči so stopile v vsej Italiji v veljavo odredbe o ustavitvi prometa s privatnimi avtomobili, motorji in avtobusi, razen omejenega števila, ki jih uporabljajo lastniki v javnem interesu. Zaradi tega so rimske ulice danes izredno tiho. Po ulicah je videti samo redko kak privaten avtomobil, ki ima posebno dovoljenje. Ta ukrep je bil sprejet povsod disciplinirano. Ljudstvo mirno vrši svoje vsakdanje delo.

Smisel poliske obrambe Govor zunanjega ministra Becka

Varšava, 4. sept. AA. (Pat): Zunanji minister Beck je imel snoči preko radia govor, v katerem je izjavil med drugim: »V trenutku, ko se naša vojska bori za nedotakljivost poljske države, ni umestno dajati dolgih pojasnil. Dogodki, ki so se razvijali neposredno pred vojno bodo naknadno popolnoma razjasnjeni, to pa, kar se danes ve, popolnoma zadostuje kot razlog, da se naša država bori proti invaziji in da uživa simpatije civiliziranega sveta. Notorno je in nihče, kdor pošteno misli, nam ne more očitati, da se nismo borili za mir ter da smo vedno branili gotova načela, ki so bila v interesu miru. Globoko smo prepričani, da nobena država ne more obtožati brez moralnih načel in da materialno blagostanje ne izraža pravega smisla humanosti. Mi odkrito izjavljamo, da bomo branili ta načela do kraja. Izjavljamo, da smo solidarni z duhom humanosti in da popolnoma sočustvujemo s trpljenjem drugih, naglašujoč, da je naš namen bil ta, da s miroljubnim sporazumom rešimo vsa sporna vprašanja. Toda tudi pri tem so meje. Te meje kakor tudi čut časti in dolžnosti napram vsemu onemu, kar smo sprejeli v dedščino, bodo otale naprej in njihov smisel bomo izročili bodočim pijskim generacijam.

V borbi, ki je ideološkega pomena smo se znašli na isti črti s onimi velikimi narodi, k stotako kakor mi cenimo moralna načela. Za nami stoji Francija, naša stara zaveznica. Za nami stoji Velika Brita-

Nadaljevanje na 2. strani

Blokada Nemčije

Angleška in francoska mornarica zaprla vse morske poti do Nemčije

LONDON, 4. sept. c. Na vprašanje, ali je točno, da se je pričela blokada proti Nemčiji, je predstavnik oddelka za tisk pri angleški mornarici izjavil: Blokada se je pričela istočasno, ko je izbruhnila vojna. Angleška vojna mornarica je skupno s francosko zaprla vse morske poti in je Nemčija na morju popolnoma odrezana od ostalega sveta.

Prvi strel na zapadu

Po objavi francoske vojne napovedi so začeli Nemci obstreljevati francoske utrbe

Pariz, 4. sept. br. Takoj po objavi vojne stanja med Francijo in Nemčijo so bile alarmirane vse posadke v Maginotovi liniji. Znano je, da so Nemci že pred dnevi zasedli svojo Siegfriedovo linijo. Dočim je včeraj popoldne vladal na zapadni fronti popoln mir, je prišlo proti večeru, čim je bilo objavljeno, da je tudi Francija napovedala Nemčiji vojno, do prvih manjših spopadov. Nemci so oddali prvi strel iz svoje utrbe v okolici Strasbourg, s francoske strani so na streljanje odgovorili, vendar pa do kakšnega večjega spopada ni prišlo.

Hitler odšel na vzhodno fronto

Berlin, 4. sept. 1. Snoči je odšel kancelar Hitler z ožjim spremstvom na vzhodno fronto. Wilhelmstrasse in ves Berlin sta bila v popolni temi, ko je kancelar zapustil palačo, pred katero se je bila zbrala ogromna množica ljudi, ki je kancelarju pred njegovim odhodom prirejala manifestacijo. Kancelar se je poslovil od Berlinčanov brez vsakih formalnosti.

Vse pod smrtno kaznijo

Berlin, 4. sept. AA. DNB: Uveljavljeni sta uredba o kazenskem postopku za časa vojne ter uredba o vojaškem kazenskem postopku. Za špijonažo in četniško vojskovanje je predpisana smrtna kazen. Smrtna kazen je zapretna vsakemu, ki bi kot vojak ali civilist poskušal vojsko ali ljudstvo odvrti od tega da brani državo, ali ki se sam kakorkoli izogiba izvrševati vojaško dolžnost. Poostrene so določbe vojnega kazenskega zakona o vojakih beguncih.

Italijanski poslanik pri Hitlerju

Berlin, 4. sept. br. Italijanski veleposlanik Attolico je bil včeraj ob 17.30 pri kancelarju Hitlerju in je ostali pri njem pol ure. O tem razgovoru ni bilo objavljeno nikako poročilo. Splošno pa mislijo, da je italijanski veleposlanik pri tej priliki obvestil kancelarja Hitlerja o stališču, ki ga je zavzela Italija glede na najnovejši razvoj dogodkov v zvezi z vojno napovedjo Nemčiji od strani Anglije in Francije.

Nadaljevanje s 1. strani

nija, ki tudi deli naše mnenje. V kolikor bolj se je pojavljala nevarnost ne samo za našo domovino, temveč za ves svet, v toliko bolj so se krepile zveze, ki jih imamo s tema dvema velikima narodoma, tako da je oblika našega sodelovanja z njima postala konkretna. Prepričani smo bili, da bodo držane obveznosti, ki smo jih prevzeli in ki so bile dane enako nam. Trdno verujemo, da bomo prebradili težke preizkušnje stvarnosti. Istotako sta tudi imenovana velika naroda prepričana, da mi gotovih načel ne vzamemo na laško, temveč da smo odločeni po njih postopati.

Veleposlanik britanskega veleposlanstva je obvestil nemško vlado, da bo angleška vlada izpolnila svoje obveznosti napram Poljski, ako Nemčija ne umakne do 11. dopoldne svojih čet. Anglija je tako tudi postopala. Ob 12.30 je predstavnik Francije v Berlinu izročil nemški vladi enako ko noto ter zahteval odgovor do 17. zvečer. Ker je Francija dobila negativen odgovor, bo izpolnila obveznosti napram V tem zgodovinskem trenutku se spominjam razgovora, ki sem ga imel z maršalom Pilsudskim. V njem je izrazil nekoliko globokih misli glede politike, ki jo moramo zasledovati, in stališča, ki ga moramo zavzeti v težkih trenutkih. Te njegove misli lahko resimiram takole: »Voditi je treba iskreno politiko z ljudmi in narodi, za katere čast ni prazna beseda.«

Na osnovi tega načela se je Poljska vedno izogibala nevarnosti, ki bi ogrožala mir vsega sveta. Toda na osnovi te politike mi nismo bili razočarani in niso bili razočarani tudi naši zavezniki in razočarani tudi ne bomo, ako stojijo naši vojniki pod poveljstvom maršala Rydz-Smiglyja hrabro pred našim sovražnikom vedno, da je za njimi ves narod izpostavljen bombardiranju v nasprotju z vsemi načeli humanosti. Navzlic temu poljski narod ni omajen v svojem stališču in svoji hrabrosti ter se ne boji bodočnosti, ker se zaveda, da brani načela pravice. Mi Poljaki, ki smo v svoji zgodovini zabeležili slavne strani tako naših zmag kakor našega trpljenja, smo zabeležili v svojem spominu tudi vse pridobljene izkušnje, posebno pa bridke.

V imenu poljske vlade sem obiskal danes veleposlanika Anglije in Francije ter jima stisnil roke in rekel ono kar govorim sedaj vam, ki me poslušate. Naj mi bo dovoljeno, da na koncu v tem težkem trenutku omenim, da se uradniki zunanjega ministrstva nahajajo vsi na svojih mestih in to za ceno svojega življenja in da bodo na njih ostali do konca, obžalujmo, da se jim ne more izpolniti želja biti na bojišču ter z orožjem v roki braniti načela, na katerih sloni obtožba Poljske. Tolmačim njihove najtoplejše želje, ki jih pošilja vsem poljskim vojakom.

Italijansko-francoska meja zopet odprta

Doslej Italija ni izdala ukrepov, ki bi kazali na to, da bi stopila v vojno na strani Nemčije

Genova, 4. sept. e. Italijansko-francoska meja, ki je bila s francoske strani teden dni zaprta, je bila sinoči zopet odprta.

Rim, 4. sept. e. Kljub globokemu vtisu, ki ga je v Rimu napravila vest, da sta Anglija in Francija stopili v vojno stanje proti Nemčiji, so italijanska javnost kakor tudi službeni krogi ohranili hladnokrvno stališče. Včeraj popoldne je bilo objavljeno službeno obvestilo, ki pravi, da je italijanska vlada z zadovoljstvom sprejela sklep vseh držav, da se v vojni pri vseh letalskih akcijah vzdržujejo bombardiranja civilnih mest in da se omeje izključno na vojaške objekte. V zvezi s tem naglašajo, da se nadaljuje evakuacija žen, otrok in starcev iz velikih mest. Otroke in ženske iz zgornje Italije odposiljajo v Julijsko Krajino, kjer smatrajo, da je to področje najbolj zavarovano pred morebitnimi presečenji. Za namestitve teh otrok se uporabljajo šolska poslopja in razni hoteli.

Se včeraj zjutraj, predno sta angleški in francoski veleposlanik podala v Berlinu formulirano zahtevo in hkrati zahtevala odgovor v roku dveh ur, so v Rimu še vedno upali, da pride do mirne rešitve sedanega spora. Ni se izključevala možnost, da bosta London in Pariz omilila svoje zahteve, in sicer na ta način, da se bosta zadovoljila z ustavitvijo sovražnosti s

strani Nemčije napram Poljski in da bi se takoj pričela v smislu Mussolinijevega predloga direktna pogajanja s sklicanjem konference veselih. Italija je bila, kakor trdi »Mesagero«, prva za to, da se omeje spopadi med Nemčijo in Poljsko in je odločno izjavila, da ne bo podvela nobene vojne iniciative. Zato je bilo potrebno, da bi se tudi druge države odločile za to, da posnemajo sklepe Italije. Italijanski narod čaka samo na Mussolinijeve ukrepe ter mirno, odločno in hladnokrvno gleda na razvoj dogodkov »s puško ob nogi«, kakor je dejal Mussolini.

Rim, 4. sept. e. V Italiji so bila z odlokom zaprta do nadaljnjega vsa zabavišča. Bukarešta, 4. sept. e. Bukareštanski službeni krogi so sprejeli vest iz Rima, na podlagi katere je jasno, da želi Italija ostati na stališču pričakovanja. Ta vest je napravila v Rumuniji dober vtis, kajti stališče Rumunije je v marsičem odvisno od bodočega stališča Italije. Glede rumunskega stališča poudarjajo v rumunskih krogih, da je vojna, ki se je pričela, naša rumunski narod popolnoma pripravljen. Vsa država je mirna in optimistično razpoložena. V vsakem primeru bo Rumunija mirno spremljala in opazovala razvoj vojnih in diplomatskih operacij in se bo potrudila, da se ne bo zapletla v ta spopad.

Poljska v ofenzivi

Davi so poljske čete na vsej fronti prešle v ofenzivo in na več krajih prenesle borbe na nemško ozemlje

Varšava, 4. sept. e. Z merodajne strani poročajo, da je Poljska že pričela ofenzivo. Uradno tudi demantirajo, da so poljske sile v koridorju odrezane od zaledja, kakor so to navajala nemška poročila.

Varšava, 4. sept. e. Poljsko vojno poročilo javlja, poudarja, da so Poljaki zopet zavzeli mesti Puck in Orłowo, ter da se še držijo na Westerplatte. Pri Gnieznu so poljske čete borile na nemškem ozemlju. Poljsko uradno poročilo nadalje navaja, da so bila mesta Kielce, Łódź in Bydgoszcz ponovno bombardirana. Nemci so uporabljali bombe s stрупenimi plini.

VARŠAVA, 4. sept. e. Vrhovno poveljstvo poljske armade je sinoči izdalo sledeče poročilo:

Kljub svečanam zagotovilom prezidentu Rooseveltu, da bo Nemčija spoštovala mednarodne konvencije in da ne bo bombardirala neutrujenih mest, moramo na žalost ugotoviti, da so nemška vojska letala danes ves dan na najeklatantnejši način kršila mednarodno pravo in bombardirala popolnoma nezaščitene podeželske naselbine. Danes dopoldne ob 9. uri so nemška letala metala na vas Konstantinovo v bližini Varšave zažigalne bombe in povzročila velike požare. Tu ni prav nikakega vojaškega objekta, niti kakršnekoli vojaške utrdbe. Letala so v višine 100 metrov obstreljevala bežeče prebivalstvo s strojnimi in vrgli tudi dve eksplozivni bombi. Pri popoldanskem letalskem napadu na Varšavo so nemška letala, ki so letela zelo nizko, vrgla dve bombi tudi na poslopje ameriškega poslanstva. Gospodarsko poslopje je bilo popolnoma porušeno, v vili

pa se je v času napada nahajala vsa družina ameriškega poslanika. K sreči je imela vila v kleti dobro urejeno zaklonišče, tako da ni bil nihče ranjen. Ker so nemška letala vrgla bombe iz višine komaj 100 metrov, ni nobenega dvoma, da so mogla točno spoznati, da to ni nikak vojaški objekt. Ameriški poslanik je o tem takoj poročal v Washington in čaka nadaljnjih navodil.

Popoldne ob 15.30 so nemški letalci bombardirali vas Denekosk pri Cernicah in vrgli 11 bomb, na vas Haška pa 7 bomb. Prav tako so bombardirali tudi kolodvor Kaniz Porušenih je bilo več zasebnih hiš. Bombardiranje je zahtevalo izredno veliko število mrtvih in ranjenih, ker nihče ni pričakoval, da bi nemška letala po svečanih zagotovilih kancelarja Hitlerja prezidentu Rooseveltu še nadalje bombardirala docela osamljene naselbine, ki so že po svojem položaju brez vsakega vojaškega pomena. V ozemlju, ki so ga zasedle nemške čete, more Poljake in jim požigajo hiše v Grudzinu so nemška letala metala bombe s stрупenimi plini.

Ob 10. so poljski letalci pri Čenstohovi napadli dve nemški oklopni koloni in ju popolnoma razgnali in uničili. Večina vozil je bila razbita, pri čemer so imeli Nemci velike izgube. Poljaki so izgubili v tej borbi štiri letala. Poljska konjenica je pri Arawicah poglala v beg nemške čete, zopet zavzela vse v tem področju od Nemcev zasedene vasi in poslednje nemške čete preko meje na nemškem ozemlju.

Poljsko vojno poročilo

Poljaki se bore s 64 nemških letal sami pa so izgubili 11 — Zastrupljeni bonboni in cigarete

Varšava, 4. sept. e. Včeraj je bilo na mesto izvršenih šest zračnih napadov. Pri drugem napadu ob 9. je bilo poškodovano ameriško veleposlanstvo v Konstantinovu, mestecu blizu Varšave. Po informacijah ameriškega veleposlanstva so Nemci vrgli šest bomb, pri čemur je trpela ena hiša v soseski, dočim je bila vili ameriškega veleposlanika neznatno poškodovana. Konstantinovo je mestce, kjer se nahajajo same vile in ni nobenega vojaškega objekta. Včeraj je bilo vrženih mnogo bomb, zlasti v predmestju Bielane. Materialna škoda in število človeških žrtev sta neznani. Nad Varšavo sta bila sestreljena dva nemška bombnika. V ostalih delih Poljske so se nadaljevale borbe. Po poljskih službenih poročilih so Nemci streljali na civilno prebivalstvo po vseh. Uradno poročilo navaja, da je bilo včeraj sestreljeno 27 bombnikov. Vsega skupaj so Nemci izgubili dozdaj 64 letal, Poljaki pa samo 11. Po poročilih poljskega generalstaba so bile nemške napadalne kolone pri Čenstohovi razbite. V Vzhodni Prusiji se vodijo borbe okrog Gdynje in Gdansk. Poljske čete so zavzele Olowo in Kašk. Po nadaljnjih obvestilih, ki jih sicer ne vse-

bajo službeni komunikacijske, je poljski konjenica izvršila napad na črti Lesko-Rawicz pri Poznaniu in odbila sovražnika, ki je v prvih dneh borb zavzel ti mesti. Nemci so se umaknili čez mejo in poljske čete so prešle na nemško ozemlje. Poljaki so spet zavzeli mesto Zwolzin pri Poznaniu, ki so ga Nemci zavzeli prvi dan. Najhujša borba se je vršila preteklo noč okrog Čenstohove. Vesti o rezultatih teh borb so zelo protislovne. S poljske strani pravijo, da so nemška letala večkrat metala bombe in balone z iperitom. Na mesto Hšanov so metali cigarete in čokolade, ki jih sedaj preiskujejo, da ugotove njih vsebino. Zaradi napadov, ki so bili izvršeni včeraj na Poznani, je bilo mnogo žrtev med civilnim prebivalstvom.

Nemci demantirajo

Berlin, 4. sept. AA. DNB: Varšavski radio je opozoril včeraj popoldne najresnejše civilno prebivalstvo, naj se varuje iz kolodskih bombonov, ki jih mečejo nemška letala, ker je v njih strup. Nato je radio poročal, da so nemška letala vrgla male balone, napolnjene s iperitom in da je

bilo zaradi tega več otrok poškodovanih. Agencija DNB je pooblašena izjaviti, da so ta sporočila varšavskega radia neresnična. Poljska telegrafna agencija trdi, da so nemška letala bombardirala v velikem številu primerov civilno prebivalstvo, posebno kmete, ki delajo na polju in da so bombardirala zdravnike v Gradziadzu, ki so nudili ranjenim pomoč. DNB smatra, da je odvce demantirati vse te izmišljotine. Vsiljuje se vprašanje, ali nimajo ta izmišljena »zverstva« mogoče cilj prepričati vodjo in kancelarja rajha preklicati povelje, naj se napadajo samo vojaški objekti. Povelje fuhrerja se slepo posluša. Gre za frivojno igro z ognjem.

Vojna v zaledju

Varšava, 4. sept. e. Varšavski radio je večkrat opozoril prebivalstvo, da Nemci z letali prevažajo svoje vojske, ki se spuščajo a padali za hrbtom poljske fronte. Ti vojski imajo dolžnost, da rušijo brzo-

Nemški vojni načrti

Najprvo bodo poskusili naglo premagati Poljsko in nato z vso silo navaliti na zapadno fronto Italija bo samo politično podpirala Nemčijo

BERLIN, 3. sept. e. Neki predstavnik nemške vlade je včeraj izjavil novinarjem, da je predlog glede umaknitve nemških čet iz Poljske, ko se je že prelivala kri nemškega vojaka na meji, blazen in predzren. Taki so bili tudi predlogi Anglije. Mi v prvi vrsti delamo Anglijo odgovorno za politiko obkroževanja. Nemčija dozdaj še ni Poljski napovedala vojne. Ti stvari so se v moderni zgodovini postopoma spremenile. Mi moramo počakati na razvoj dogodkov, predno moremo reči, ali naj vodimo vojno na dveh frontah, to je, da počakamo, kako bo Anglija tolmačila vojno stanje. Če bi

javne drogove, telefonske in druge naprave, mostove in zbirajo podatke o poljski vojski. Te vesti pošiljajo po malih radijskih postajah, ki jih imajo s seboj. Nemški vojskoti so se posrečilo, da so zastrupili vodnjake v varšavski okolici. Vsak, kdor opazi tako osebo, je po naredbi oblasti dolžan, da alarmira bližnje prebivalstvo in obvesti oblasti.

Nemci potopili poljsko podmornico

Berlin, 4. sept. i. Vrhovna komanda nemške mornarice javlja, da je bila pred pristaništem v Gdansk potopljena neka poljska podmornica.

Poljska obramba Westerplatte

Varšava, 4. sept. i. Poljska posadka na Westerplatte, ki ima komaj bataljon moč, se še drži in še krepko odbija nemške napade.

Pariz pripravljen na vojno

Mnogo trgovin je zaprtih, ker so lastniki z osebjem odrinili v vojsko

Pariz, 4. sept. e. Včeraj ob 17. se je pričelo vojno stanje med Francijo in Nemčijo. To zakašanje je v primeri z Anglijo pripisati tehničnim razlogom, od katerih je treba iskati enega v zaunji francoski demarši v Berlinu. Kljub temu pa se je Francija že od 11.15 dalje smatrala v vojnem stanju z Nemčijo. Po obvestilu, ki ga je podal predsednik Chamberlain, je Pariz ohranil popolno mirnost in francoska prestolnica ima izged zapuščene mesta, kajti civilno prebivalstvo prostovoljno odhaja na deželo. Več trgovin je spustilo roloje in zapiralo vhodna vrata z močnimi ključavnicami, ker so morali lastniki in osebje v vojsko. Značilno, kako so ti ljudje v svojem tipičnem smislu za imetje in red pred svojim odhodom prepeli izložbena okna s papirjem, da bi šipe v primeru bombnih eksplozij in zaradi silnega zračnega pritiska ne popokale. Policija je opremljena s šlemi in plinskiimi maskami. Obisti so objavile, da bo vsakdo, ki bo plesnil po stanovanjih ali trgovinah, takoj obsojen na smrt.

94 milijard frankov za obrambo

Francoska narodna banka je dobila pooblastilo, da poleg 69 milijard vojnih kreditov, ki jih je parlament soglasno odobril, izplača še 25 milijard za vojne namene. Francoska državna obramba ima na ta način poleg rednih proračunskih kreditov na razpolago skupno še 94 milijard.

Sirski prostovoljci za Francijo

Damask, 4. septembra. k. Po vsej Siriji so bile včeraj velike manifestacije, na katerih so govorniki izražali ob odobravanju množice svoje simpatije in iskreno priateljstvo in zavezništvo do Francije. Vsa Sirija je dokazala, da še nekoli ni bila Franciji tako blizu kakor v teh usodnih dneh. Že v teku včerajšnjega dne se je prijavilo v dobrovoljske legije več desetstisoč domačinov, ki so pripravljeni pomagati Francozom v bojih proti Nemčiji. Prostovoljci za Francijo se pa prijavljajo iz vsega Levanta.

Odhod nemškega poslanstva iz Londona

London, 4. sept. e. Vojno napoved Anglije Nemčiji je formalno angleška vlada sporočila nemški s tem, da je uradnik angleškega zunanjega ministrstva povelj nemškega odpravnika poslov v Londonu, mu izročil potni list ter mu sporočil, da je Anglija od 11. ure v vojnem stanju z Nemčijo. Osebe nemškega poslanstva je

včeraj popoldne zapustilo London. Pariz, 4. septembra. AA. Havas: Clani nemškega veleposlanstva in konzulata so zapustili sredi ob 23.03 Pariz. Skupno je odpotovalo 130 oseb. S tem so diplomatični odnosi med Francijo in Nemčijo prekinjeni.

Amerika prevzela zastopstvo angleških interesov v Nemčiji

London, 4. sept. AA. Reuter: Uradno se sporoča, da je po odhodu angleškega poslanika Hendersona iz Berlina ameriško veleposlanstvo prevzelo zaščito angleških interesov v Nemčiji. Istotako je švicarsko poslanstvo v Londonu prevzelo zaščito nemških interesov v Veliki Britaniji.

Turčija odklonila obnovo trgovinske pogodbe z Nemčijo

Ankara, 4. sept. k. Ob koncu prejšnjega meseca avgusta je potekla trgovska pogodba, ki sta jo sklenili Turčija in Nemčija. Zastopniki nemške vlade so se zadnje dni pred potekom pogodbe zelo prizadevali, da bi trgovsko pogodbo obnovili, toda turška vlada je obnovitev trgovske pogodbe z Nemčijo odklonila.

Kanada se pripravljala na vstop v vojno

Ottawa, 4. sept. e. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je v nagovoru po radiu sporočil, da je kanadska vlada že odredila, da prisloži z vsemi sredstvi na pomoč Angliji. Kanadski parlament se sestane v četrtek in bo brez dvoma ratificiral odločitev vlade.

Imenovanje poveljnikov angleških armad

London, 4. sept. e. Sredi so bili imenovani poveljniki angleške armade. Za vrhovnega poveljnika vse kopne vojske je imenovan šef generalnega štaba lord Gort, za šefa imperialnega generalnega štaba general Ironside in za poveljnika domače vojske v Angliji general Cork.

Evakuacija angleških mest

London, 4. septembra. c. Do sobote je bilo iz Londona evakuiranih 485.000 oseb, odrejenih za evakuacijo. Evakuacija vseh drugih večjih angleških mest je bila v polnem obsegu končana v nedeljo popoldne.

Amerika ostane zaenkrat nevtralna

Proglas Roosevelta ameriškomu narodu — Dasi obsoja nasilje kot sredstvo politike, bo Amerika zaenkrat ostala ob strani

Washington, 4. sept. AA. Havas: Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je govoril sredi po radiu vsemu ameriškomu narodu. Dejal je, da je imel do zadnjega upanje, da bo mir ohranjen ter navedel trud ameriške vlade v korist miru v toku zadnje krize, kakor je dodal:

Navzlic vojni smatram, da imamo pravico in razloge, da se držimo v naši nacionalni politiki osnovnih načel morale in vere in da nadaljujemo napore za vzpostavitve miru, ker bomo nekoga dne mogoče še koristneje opustošenemu človeštvu. Pravico je naglasiti, da so nesrečni dogodki zadnjih let stoneli na uporabi sile ali grožnje sile. Zdi se mi jasno, da mora že v začetku te velike vojne vstop Zedinjenih držav teži na tem, da se človeštvu zagotovi končni mir, ki bo izključil možnost uporabe sile napram narodom.

Potem, ko je izjavil, da ne namerava poslati ameriških čet v Evropo, je Roosevelt dejal: Za zdaj priporočam proklamacijo o ameriški nevtralnosti. To bi storil celotno ameriško ljudstvo, ki se zaveda, da je svet v grozi, če ne bomo ostali mirne.

z mednarodnim pravom v ameriško politiko. Po tej proklamaciji bodo storjeni tudi drugi ukrepi v zvezi z obstoječim zakonom o nevtralnosti. Mi po veliki večini verujemo v duhovne vrednote in kakršnakoli je naša religija, mi verujemo v duh nove zaveze, to je nauk, ki uči naj se ne uporabljati sile, naj se ne uporablja sila oboroženih vojsk in bomb. Američani spoštujejo gotove ideje in ideale narodne varnosti ter morajo danes delati tako, da ohranijo to varnost, ki je zvezana z varnostjo ameriškega kontinenta in oceanov, ki ga obdajajo.

Na koncu je Roosevelt apeliral na edinstvo nacije ter končal z izjavo o nevtralnosti ameriške vlade. Ne more se zahtevati, da je dejal Roosevelt, da bi ameriški državljanji ostali nevtralni celo v svojih mislih. Celotni oni, ki ne verujejo, imajo pravico zahtevati račun o dejstvih. Od njega se ne more zahtevati, da ugane svoje vesti in svoj duh. Ameriška vlada bo napravila vse, da Zedinjene države ne bodo postale del te velike vojne, če ne bodo ostali mirne.

»Hvala Angliji!«

Varšava, 4. sept. e. Včeraj okrog 12. je bila objavljena vest, da je Anglija stopila v vojno proti Nemčiji. Speaker varšavske radio-postaje je večkrat po radiu ponovil: Hvala Angliji! Na ulicah se je zbralo mnogo prebivalstva, ki je navdušeno prepevalo angleško himno in vse mesto je bilo takoj v zastavah. Ljudje, moški in ženske, so se začeli zbirati pred angleškim veleposlanštvom, kjer so prirejali navdušene manifestacije Angliji. V Varšavi vlada zelo dobro razpoloženje.

Ko so se pred angleškim poslanštvom vršile velike manifestacije, sta se pojavila na balkanu angleški poslanik Kennard in zunanji minister Beck, ki podala roke in imela krajša nagovora na množico, v katerih sta nazdravila zvezi Anglije in Poljske, ter napovedala, da bo trajala vojna do skupne zmage.

Vojaška moč Poljske

Poljska ima 35.000.000 prebivalcev na površini 359.000 kvadr. km. Poljske meje so dolge 5.529 km. Od tega odpade mejo na Nemčijo 2.496 km, na Rusijo pa 1.100 km, ostanek odpade na mejo z Baltičkim morjem, Rumunijo in Slovaško.

Zanimivo je, da so skoraj vsi članji vlade oficirji. Predsednik poljske vlade je general Siklidski, zunanji minister polkovnik Beck, vojni minister general Kasprovič, njegov pomočnik je general Gluckewicz in minister za promet je polkovnik Ulrich. Poljska ima lahko pod orožjem v vojni 6.000.000 borcev. Poljska armada je dokaj močna. V miru ima 30 divizij pehote, 31 artiljerijskih polkov z lahki topovi in 10 polkov s težkimi topovi. Ima tudi močno kavalero 40 polkov. Letal ima poljska armada okoli 1200, od teh je 800 sposobnih za napade in borbe v zraku. Poljska mornarica ima 4 torpedovke po 1.500 ton in 5 podmornic.

Vlada narodne sloge v Belgiji

Bruselj, 4. sept. AA. Havas: Zaradi razvoja mednarodnih dogodkov je predsednik vlade Pierlot v kraljevem imenu ponudil delavski stranki vstop v vlado. Glavni odbor belgijske delavske stranke, ki se je takoj sestal, je ta predlog sprejel. Sestava nove belgijske vlade je sledeča:

Predsednik vlade Pierlot (katalik), ministar brez listnice Deman (socialist), Janson (liberal), minister za zunanje zadeve Spaak (socialist), minister za narodno obrambo general Denis, finančni minister Git, prosvetni minister Disberg, pravosodni minister Sudan (socialist), gradbeni minister van der Porter, prometni minister Mark (katalik), kmetijski minister Dastremon-Linden (katalik), gospodarstvo Sak (katalik), minister za ljudsko zdravje Gaspar (liberal), minister za prehrano Deltos (katalik), minister za propagando Votors (socialist), kolonialni minister Vlesveen (katalik). Socialisti so dobili pet ministrov, ki so takoj ponoči prisegli pred Nj. Vel. kraljem.

Tudi v Franciji koncentracijska vlada

Pariz, 4. septembra. AA. Havas: Predsednik vlade Daladier je imel sinoči dolg sestanke z letalskim ministrom Guy la Chamberon, nato pa s predsednikom parlamenta Herriotom, s katerim je kakor se zdi, razpravljalo o možnosti, da se čim prej imenuje vlada narodne koncentracije. Zunanji minister George Bonnet je sprejel sredi veleposlanika Zedinjenih držav in Turčije, predsednik republike Lebrun pa poljskega veleposlanika.

Obrambni ukrepi v Grčiji

Atene, 4. sept. e. Vest o borbah na Poljskem je napravila globok vtis v javnosti. Grški uradni krogi so ugotovili vse potrebno za varnost države. V ta namen so bile tudi vse vojaške enote na novo opremljene. Poudarjajo, da imajo vsi ti ukrepi izključno obrambni značaj, ker Grška nima proti nikomur napadalnih namenov. Vse potrebni vojni material, zlasti topove, pošiljajo na določena mesta. Priprave za obrambo proti napadom iz zraka se pospešeno nadaljujejo. Vsa glavna mesta so zavarovana s protiletalsko artilerijo. Povsod pripravljajo zaklonišča za obrambo civilnega prebivalstva in kopljajo jarkove. Vprašanje preskrbe države z živila je glavna skrb vlade. Vojni ukrepi so na dnevnem redu.

Prvi letalski alarm v Londonu

London, 4. sept. e. Ob 2.30 zjutraj je bil za London in za jugovzhodni del Anglije dan alarm za zračni napad. Znak, da je nevarnost minula je bil dan šele ob 4.15. Naknadno se je izkazalo, da ni bilo sovražnih letal nad Anglijo, temveč so protiletalske straže pomotoma smatrale angleška letala kot sovražna.

Vojvoda Kentski admiral angleške vojne mornarice

London, 4. sept. e. Vojvoda Kentski je nastopil svoje odrejeno mesto kot admiral angleške mornarice. Angleška admiraliteta je izdala vsem trgovskim ladjam nalog, da smejo pluti samo v spremstvu vojnih ladij.

Franc Zajec †

Davi ob 8.45 je umrl v 62. letu starosti optik in lastnik znane trgovine z optičnimi predmeti in urami g. Franc Zajec. Njegova trgovina, ki jo je ustanovil l. 1900, je bila prva slovenska trgovina z optičnimi predmeti in urami. Najprej je imel trgovino na Starem trgu 28, potem pa dolga leta na Starem trgu 9, odkoder se je lani preselil v Stritarjevo ulico. Optik Franc Zajec je podlegel pljučnici. Mnogo se je udeleževal v strokovnih organizacijah. Bil je odbornik in podpredsednik Zdrženja optikov in urarjev. Pred leti je bil imenovan za ljubljanskega meščana. Pogreb bo v arčo ob 17. s Privzo 12 na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojniku blag sponzor, zahvaljujmo naše iskreno sožalje!